

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Thilo Sarrazin

Deutschland schafft sich ab. Wie wir unser Land aufs Spiel setzen

Deutsche Verlags-Anstalt | 2010 | 460 pp. | € 22,90 | ISBN 9783421044303

Lessen uit Duitsland

door *Gerrit de Jong*

De auteur is lid van het college van de Algemene Rekenkamer en lid van de redactie van *Christen Democratische Verkenningen*.

Sarrazin heeft een provocerend boek geschreven. Het bevat een menigte aan statistieken en beoogt daarmee een zekere grondigheid te suggereren. Die suggestie is ook wel terecht, maar Sarrazin heeft ook bewust een steen in de vijver willen werpen, en daar is op zichzelf niets mis mee.

De boodschap van Sarrazin is vrij simpel. Duitsers planten zich niet meer voort, in tegenstelling tot de Turken in Duitsland. Als dit zo doorgaat – en waarom niet? zo vraagt Sarrazin zich af – dan zijn er in het jaar 2100 nog twintig miljoen Duitsers tegenover vijfendertig miljoen Turken. En wat de Turken in 1683 bij Wenen niet lukte, zou nu toch nog gebeuren: de verovering van Duitsland. Is dat erg? Voor Sarrazin wel. Hij

is een patriot en ziet zijn (achter)kleinkinderen graag opgroeien in een Duitsland waar Duits wordt gesproken en waar de Dom in Keulen niet, zoals de Aya Sophia in Istanboel, wordt ingericht als moskee.

Sarrazin is niet de eerste de beste. Hij is econoom en is jarenlang een hoge ambtenaar geweest, daarna wethouder in de staatstaat Berlijn voor de Duitse socialistische partij (SPD), om uiteindelijk in de directie van de Duitse centrale bank te belanden.

Het boek bevat niet alleen demografische aantekeningen, maar geeft een analyse van de ontwikkelingen in de Duitse maatschappij op een groot aantal terreinen. De rode draad is dat Duitsland met de immigratie van Turken en meer in het algemeen van moslims een kat in de zak heeft gekocht.

De bevolking in Duitsland loopt terug en de vergrijzing neemt sterk toe. Om dat te kunnen betalen zal de arbeidsproductiviteit drastisch omhoog moeten. Maar dat dat gebeurt is niet waarschijnlijk.

Sarrazin constateert dat de bevolking steeds dommer wordt en ook nog de verkeerde opleidingen volgt. Dat dommer worden

komt doordat Turken zich sneller voortplanten dan Duitsers en gemiddeld dommer zijn dan Duitsers. Daar is ook niet veel vooruitgang in te boeken, want volgens Darwin is intelligentie of gebrek daaraan voor wellicht tachtig procent erfelijk. Het dommer worden ligt ook daaraan dat hoogintelligente Duitsers nauwelijks voor nageslacht zorgen. Zo heeft slechts dertig procent van de vrouwelijke professoren een kind. Het onderwijs levert steeds minder ingenieurs af, want over het algemeen wordt bij de studiekeuze niet exact gekozen. En juist aan hoogopgeleide werknemers is grote behoefte; daar kan Duitsland nog concurrentievoordeel behalen. Ook de eens zo beroemde beroepsopleiding in Duitsland levert nauwelijks nog vakbekwame ambachtslieden af. De arbeidsproductiviteit zal dus niet voor de economische groei zorgen. Integendeel, de toename van het laagopgeleide deel van de beroepsbevolking zal de lonen in dat segment van de arbeidsmarkt alleen maar verder onder druk zetten. Concurrentie met de lagelonenlanden valt nu eenmaal niet te winnen. De afgelopen tien jaar is het reële loon van de laagstbetaalde werknemers in Duitsland reeds gedaald, en dat zal alleen maar versterkt verdergaan. Duitsland verarmt.

Een ander onderdeel van de samenleving waarop Sarrazin zijn licht laat schijnen is de sociale zekerheid. Hier vraagt hij vooral aandacht voor het perverse effect van de naar zijn mening veel te hoge kinderbijslag. Van kinderbijslag houd je in Duitsland over, en dat is dus een premie op grote gezinnen. Vooral Turken combineren een bijstandsuitkering met een groot gezin. Als er dan ook nog een beetje zwart bij kan worden verdiend, dan kun je daar aardig van rondkomen – althans, het moedigt niet aan om

veertig uur een de lopende band te gaan staan. In Berlijn heb je hele wijken waar nog nauwelijks betaalde arbeid wordt verricht. Werkloosheid is endemisch en wordt van de ene op de andere generatie overgedragen. De Duitse taal wordt vaak slecht beheerst tot in de derde generatie toe, en de schoolprestaties zijn navenant slecht.

Zo gaat Sarrazin nog een tijdje door. Moslims zorgen slecht voor hun lichaam (verkeerd eten, weinig sport); armoede is geen kwestie van te weinig geld, maar zit tussen de oren; en ook nog een uitglijder, als hij het aan de bovenkant eruit springen van joden genetisch bepaald acht. Voor dat laatste heeft Sarrazin zijn verontschuldiging aangeboden, maar het kostte hem wel zijn baan bij de Deutsche Bundesbank.

* * *

Wat nu hiervan te denken? In de eerste plaats is een emotionele reactie mogelijk. Het is niet politiek correct om dit soort feiten en meningen te ventileren, en om zo te generaliseren over Turken en moslims. Het is inderdaad provocerend, maar de kop mag

*Wat Sarrazin schrijft is
provocerend, maar de kop
mag niet langer in het zand
gestoken blijven*

ook niet in het zand blijven. Emotie en verontwaardiging was Sarrazins deel bij de top van zijn partij, die pogingen ondernam om hem zijn lidmaatschap te ontnemen. Dat lukte uiteindelijk niet omdat de achterban als ervaringsdeskundigen het in grote mate met Sarrazin eens was.

In de tweede plaats zijn er wel degelijk

B
O
E
K
E
N

kanttekeningen te plaatsen bij de voorstelling van zaken die Sarrazin geeft. Het is speculatief om demografische trends zonder meer door te trekken. En over de vraag of domheid voor tachtig procent erfelijk is, zijn de darwinisten het nog niet eens.

Maar het domste wat je kunt doen is op grond van emotie of ontkenning van de feiten het boek in de prullenmand te gooien en over te gaan tot de orde van de dag. Dat zal ook niet lukken, want van het boek zijn inmiddels meer dan een miljoen exemplaren verkocht, en het heeft de discussie over het nut van immigratie van laagopgeleiden op de agenda geplaatst.

Heeft Sarrazin ook oplossingen? Wel degelijk. In de eerste plaats wil hij een grondige revisie van de sociale zekerheid. Niet alleen moet het niet lonen om werkloos te blijven en veel kinderen te krijgen, ook moet worden afgestapt van het systeem dat voor een uitkering niet hoeft te worden gewerkt. Sarrazin legt een grote nadruk op ieders persoonlijke verantwoordelijkheid om in zijn eigen onderhoud te voorzien, en als dat niet lukt is er een uitkering waartegenover een prestatie mag worden gevraagd. Hij kijkt met instemming naar het Nederlandse systeem van 'workfare'. Wie een uitkering krijgt en kan werken, moet ook werken, op wat voor wijze dan ook.

In de tweede plaats moet het onderwijsstelsel op de schop. Omdat laagopgeleide Turken hun kinderen niet de Duitse taal leren, stelt Sarrazin een school voor de hele dag voor, ofwel vanaf het ontbijt tot en met de avondmaaltijd. Als de kinderen thuis komen hebben ze tenminste fatsoenlijk gegeten, lichaamsbeweging gehad, hebben hun huiswerk af en wat het belangrijkste is: ze hebben de hele dag Duits gesproken.

Het beroepsonderwijs moet weer opleiden tot vaklui, en de scholen voor voortgezet en hoger onderwijs moeten weer selectiever worden. Je kunt wel willen dat vijftig procent van de jeugd hoger opgeleid is, maar als dat er niet in zit moeten niet de exameneisen worden bijgesteld naar beneden, zoals nu gebeurt, maar moet een andere school worden gekozen.

Heeft het boek ook enige relevantie voor ons land, of is het bij ons allemaal niet zo erg? Er zijn denk ik twee grote verschillen tussen de situatie in Duitsland en Nederland. In de eerste plaats zijn in ons land de geboortecijfers, in de zin van het aantal kinderen per vrouw, voor allochtone en autochtone vrouwen inmiddels ongeveer gelijk, dus zal de demografische ontwikkeling niet zo exploderen als in Duitsland bij ongewijzigde trends. Dat neemt niet weg dat met name in de grote steden binnenkort van de nieuwgeborenen de meerderheid allochtoon zal zijn. In de tweede plaats kun je vaststellen dat de verschillen tussen met name Turkse en Marokkaanse Nederlanders en Antillianen en de oorspronkelijke bevolking nog wel steeds op onderdelen erg groot zijn, maar dat op vele terreinen achterstanden worden ingehaald.¹ Om opgelucht adem te halen is het echter nog veel te vroeg.

Met name op terreinen als arbeidsmarkt en onderwijs worden door allochtonen van de tweede generatie achterstanden ingelopen, maar het gaat erg langzaam en de verschillen zijn nog steeds groot. Negatief scoort de voortgaande segregatie op schoolniveau en in de huisvesting. Het aantal wijken dat voor het overgrote deel door allochtonen wordt bevolkt neemt gestadig toe. De 'witte vlucht' uit deze wijken lijkt af te vlakken, maar gecombineerd met het nauwelijks

toenemen van contacten tussen allochtonen en autochtonen en de negatieve beeldvorming over en weer kan worden geconstateerd dat op aanzienlijke schaal naast elkaar wordt geleefd. Een parallelsamenleving dus. Wat echt verontrustend blijft, is de hoge criminaliteit onder met name jongere Marokkanen en Antillianen. Als één op de zes jonge Marokkanen in een bepaald jaar als verdachte in aanraking komt met de politie, dan is dat erg veel, zeker als wordt bedacht dat de waarnemingsperiode één jaar is.² Het valt aan te nemen dat het aandeel jonge Marokkanen dat ooit met de politie in aanraking komt veel hoger ligt. Van een succes van de multiculturele samenleving kan derhalve nog niet worden gesproken.

* * *

Ten slotte: wat kan Sarrazins boek betekenen voor de discussie binnen het CDA?

Allereerst kan worden geconstateerd dat binnen het CDA piketpalen worden geslagen. Minister Donner, in zijn integratienota,³ Maxime Verhagen, op het symposium ter gelegenheid van het populismenummer van dit blad,⁴ en fractievoorzitter Van Haersma Buma⁵ hebben eenzelfde lijn uitgezet. Die aanpak voorziet in een terugleggen van de verantwoordelijkheid voor inburgering bij

De overheid is niet langer de instantie die geluk moet verschaffen, maar faciliteert degene die hier wil komen wonen bij zijn inburgering

de immigrant. De overheid is niet langer de instantie die geluk moet verschaffen, maar faciliteert degene die hier wil komen wonen

bij zijn inburgering. Die verantwoordelijkheid is niet vrijblijvend. Er kan ook een moment komen dat afscheid moet worden genomen van een kandidaat-landgenoot.

Een tweede element is dat de Nederlandse cultuur leidend moet zijn. Er wordt afscheid genomen van het adagium dat alle culturen even mooi zijn. Dat betekent dat nieuwkomers zich op onderdelen moeten aanpassen aan onze cultuur, zonder te hoeven assimileren. Pluriform waren we al en dat blijft ook zo. Concreet betekent dit bijvoorbeeld geen gezichtsbedekkende kleding in de openbare ruimte.

Deze twee elementen komen ook terug bij Sarrazin. Een derde element is kennelijk meer typisch voor het CDA, als ervoor wordt gepleit om een brug te slaan, om binding te zoeken met allen die te lijden hebben onder de immigratie. Daarbij kan worden gedacht aan de bewoners van voormalige arbeiderswijken, die nu voor een groot deel worden bevolkt door immigranten; vroeger trouwe aanhang voor KVP en PvdA, nu ontevreden en bij Wilders aangeland.⁶ Maar er kan ook worden gedacht aan de Marokkaanse vader die de zeggenschap over zijn zoon is kwijtgeraakt, die niets begrijpt van de Nederlandse cultuur met zijn softe aanpak, en die zich zo schaamt dat hij nog nauwelijks buiten durft te komen.⁷

Wat ook van Sarrazin kan worden geleerd, is dat we vooral moeten stoppen met de immigratie van laagopgeleiden. Reeds nu staan de inkomens van lage en middeninkomens onder druk door het grote aanbod. Waar we behoefte aan hebben is immigratie van hoogopgeleide kenniswerkers.⁸ Ten slotte zal de rechtsstaat met hand en tand moeten worden verdedigd. Zolang homo's kunnen worden weggepest uit een

B
O
E
K
E
N

Utrechtse wijk zonder dat er een haan naar kraait en iedereen weet wie de daders zijn, een Nijmeegse juwelier acht keer kan worden overvallen en verdachten vrij rondlopen, kan inderdaad worden gesteld dat hier 'echt een behoorlijke uitdaging [ligt] voor de instanties van de rechtsstaat'.⁹ Het falen van de rechtsstaat, dezelfde rechtsstaat die zo graag te hulp wordt geroepen om Wilders en de zijnen te weren, zou paradoxaal genoeg wel eens een belangrijke voedingsbodem kunnen zijn voor de opkomst van diezelfde Wilders.

Noten

- 1 Sociaal en Cultureel Planbureau, *Jaarrapport integratie 2009*. Den Haag: SCP, 2009.
- 2 SCP 2009, p. 203.
- 3 Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, *Inburgering, binding, burgerschap*.

Integratienota. Den Haag, 16 juni 2011.

- 4 Maxime Verhagen, speech tijdens CDV-symposium over populisme (Den Haag, 28 juni 2011).
- 5 Sybrand van Haersma Buma, 'CDA heeft opdracht om kloof te overbruggen', in: Pieter Jan Dijkman, Hans-Martien ten Napel, Maarten Neuteboom en Henk Vroom (red.), *De last van gelijkheid* (CDV Zomer 2011). Amsterdam: Boom, 2011, pp. 14-18.
- 6 Zie voor hun ervaringen Marjan de Gruijter, Eliane Smits van Waesberghe en Hans Boutellier, *Een vreemde in eigen land. 'Boze autochtone burgers over nieuwe Nederlanders en de overheid*. Amsterdam/Utrecht: Aksant/FORUM, 2010.
- 7 Alwin Kuiken, 'Lachen om de straatcoaches', *Trouw*, 29 juli 2011.
- 8 Zie Wybo Algra, 'Arbeidsmarkt van de toekomst: hogeropgeleide zit gebakken'. Interview met Jules Theeuwes. *Trouw*, 2 augustus 2011.
- 9 Ab Klink, 'De goede krachten zullen uiteindelijk winnen' (Anton de Kom-lezing), *Trouw*, 1 juli 2011.